

het project **Koe & Wij**

Zestig veehouders zoeken de komende twee jaar uit wat weidegang op het eigen bedrijf betekent. Het zijn bedrijven die in toenemende mate belemmeringen ervaren op het gebied van kleine huiskavel, automatisch melksysteem, koppelgrootte en hoge melkproductie. Veeteelt volgt hun ervaringen tijdens deze weideperiode op de voet. Ditmaal de introductie van de deelnemer uit de groep 'Kleine huiskavel'.

Laten we één ding voorop stellen: we 'zijngeen voorstanders van verplicht weiden', stelt Sjaak van Essen (36) uit Eleveld. Deelname aan het project Koe & Wij heeft voor Sjaak en zijn broer Leo (37) een hele andere reden dan het maatschappelijke aspect waar veel mensen mee worstelen. 'Natuurlijk zien wij de koeien graag in het land, dat geldt niet alleen voor de burger. Maar het weiden blijft vooral een kostprijsverhaal.'

De broers zijn er volledig van overtuigd dat weiden goedkoper is dan de dieren het jaarrond op stal houden. De onderbouwing hiervoor halen ze uit de vergelijking van de twee jaren waarin ze nu op deze locatie boeren. Het jaar met weidegang in 2005 bracht namelijk veel minder kosten met zich mee dan het jaar daarvoor, waarin de 140 melkkoeien op stal bleven.

Besparing in de voerkosten

Het kostenverschil voeren Sjaak en Leo deels terug op lagere loonwerkkosten door het weiden in plaats van maaien, maar voornamelijk op de besparing in de voerkosten. 'Vers gras bevat al gauw 100 VEM meer, waarmee je uiteindelijk een kilogram krachtvoer per dag kunt besparen', licht Sjaak van Essen toe. 'Wanneer de koeien nauwelijks weiden, komen onze krachtvoerkosten boven de zes cent per kilogram melk uit. Het afgelopen jaar was

'Weiden is

Smakelijk gras op een kleine huisk

De broers Van Essen draaien met 140 melkkoeien en een huiskavel van 28 hectare mee in de groep 'Kleine huiskavel' van het project Koe & Wij. De eerste snede is begonnen op acht hectare standweiden, daarna wisselen de koeien iedere twee dagen van perceel.

dat 4,22 cent, al hadden we toen wel een heel mooi weidejaar.'

Door aan het project Koe & Wij mee te doen, willen de broers van anderen leren hoe de beweiding nog beter kan. Na een prille start van het project weten ze al leerpunten te noemen. Leo van Essen: 'Wij werkten bijvoorbeeld altijd vanuit het idee dat een perceel helemaal kaal moest zijn. Als na twee dagen het gras niet op was, dan ging het koppel ook de derde dag het perceel in. Als je dat op een druilerige dag doet, krijg je zeker productieschommelingen. Vanaf nu gaan we ervan uit dat de grasgroei sneller terugkomt wanneer het land niet helemaal kaal is.'

Vorig jaar werd de 28 hectare huiskavel voor de eerste snede in zijn totaliteit gemaaid. Dit jaar is acht hectare gereserveerd

bedrijfsbeweidingsplan

Naam: Leo en Sjaak van Essen, Eleveld

Aantal melkkoeien: 140

Melkquotum: 1.200.000 kg

Gras: 43 hectare en 20 hectare natuurland

Mais: 19 hectare

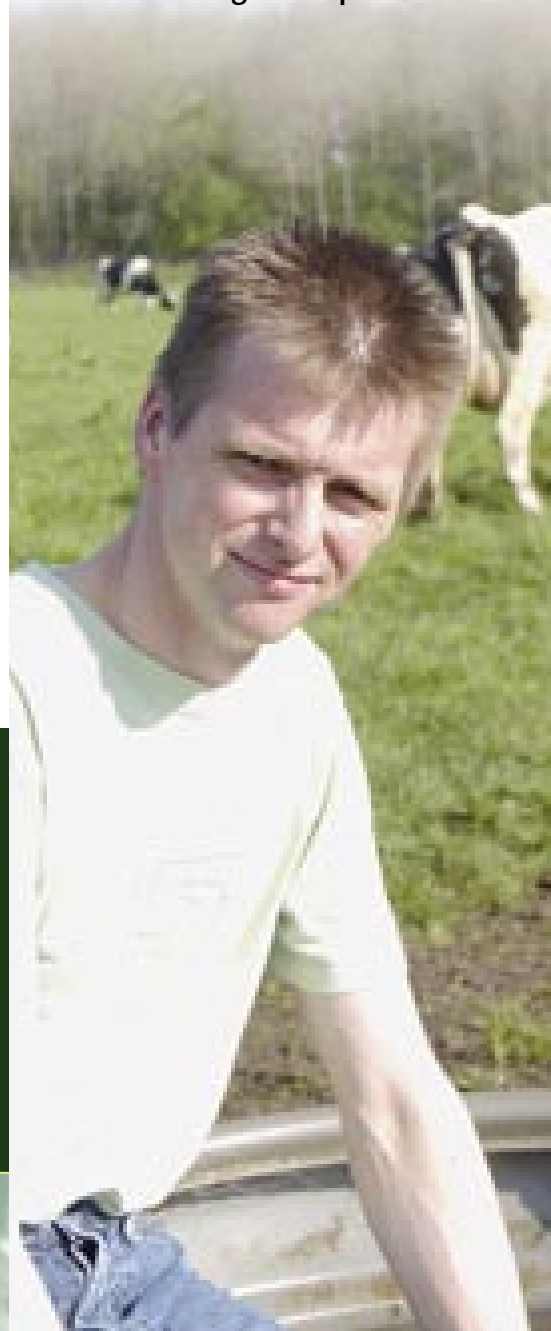
Grondsoort: zandgrond (deels lemig)

Huiskavel: 28 hectare

Systeem: B2

Knelpunt: smakelijkheid gras

Oplossing: vaker omweiden en extra maaien in najaar

goedkoper'

avel is de uitdaging voor Van Essen

als standweide voor de melkkoeien tijdens de eerste snede. Eind april zijn de koeien naar buiten gegaan, waar ze nu vier tot vijf uur per dag gras opnemen.

'Standweiden betekent wel dat je de grasgroei geweldig goed in de gaten moet houden. Het streven is acht centimeter graslengte en als de groei achterblijft moet je niet alleen meer bijvoeren, maar ook het aantalweide-uren verminderen', redeneert Sjaak.

Na de eerste snede krijgt het melkvee ook de rest van de percelen bij huis aangeboden. Het streven is de koeien na de eerste snede zeven uur per dag te weiden. Sjaak van Essen: 'We willen voornamelijk weten welke aanpassingen we moeten doen richting het najaar. Hoe blijft het gras smakelijk?' De verwachting is dat het koppel in het najaar sneller van perceel wisselt en daarnaast is het een overweging om eind augustus een keer extra te maaien. Leo: 'Al levert het maaien dan weinig op, het gras blijft smakelijker. En dat moeten we zien te bereiken, om te voorkomen dat je in het najaar een grasopnamedaling krijgt die je 's nachts met krachtvoer moet compenseren.'

Geen extra arbeid

Op stal krijgen de koeien graskuil, mais en perspulp als basis en daarnaast een soja-raap-tarwemengsel als sturingsmogelijkheid voor het ureumgetal. Afgelopen jaar noteerde het bedrijf gemiddeld 18,2 milligram ureum per milliliter. Wanneer uit de tankmelk blijkt dat het ureum tot boven de 20 stijgt, stelt Leo het rantsoen direct bij. Het jongste MPR-formulier laat een productie van 9065 kg melk met 4,49% vet en 3,46% eiwit zien op basis van 128 melkkoeien.

Dit aantal koeien melken en daarnaast het jongvee verzorgen op elf kilometer afstand,

projectregisseur
kleine huiskavel

Ton Derks

'Economisch onderbouwen'

De groep 'Kleine huiskavel' kenmerkt zich door bedrijven met meer dan vijf koeien per beweidbare hectare. Als regisseur van de praktijkgroep vroeg Ton Derks van DLV aan de deelnemers om knelpunten in de beweiding te noemen. 'De smaak van gras behouden en het sturen van de grasopname bleek een belangrijk onderwerp. Daarnaast zijn het ureumgetal, economie en arbeid aandachtspunten.'

Op basis van deze punten heeft deze projectgroep een onderverdeling gemaakt. Een aantal mensen onderzoekt hoe de smaak van gras beïnvloed kan worden. Enkele deelnemers verdiepen zich in het ureumgetal en de voeding. En wat betreft de economie wil de groep een aantal praktijksituaties doorrekenen. Derks: 'Een veehouder kan ervan overtuigd zijn dat het economisch aantrekkelijk is zijn vee te weiden, maar het is de bedoeling dat hij dit aan anderen kan uitleggen met goed onderbouwde argumenten.'

bij de oude locatie in Zwiggelte, geeft voldoende werk voor twee personen. Maar wel of niet weiden beïnvloedt de hoeveelheid arbeid niet, stelt Sjaak: 'Arbeid is nooit een knelpunt in de beweiding. Zolang de draden maar op de juiste plek worden uitgerold en de drinkbakken goed verdeeld zijn.'

Christel van Raay